

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра общей экологии и методики преподавания биологии**

Аннотация к дипломной работе
**СТРУКТУРА СООБЩЕСТВ МЕЛКИХ МЛЕКОПИТАЮЩИХ ЛЕСНЫХ
БИОТОПОВ БАССЕЙНА РЕКИ ЗАПАДНАЯ БЕРЕЗИНА В ЛЕТНИЙ
ПЕРИОД**

Жаврид Мария Николаевна
Научный руководитель: доктор биологических наук,
профессор В.В. Гричик

Минск, 2023

РЕФЕРАТ

Дипломная работа 45с., 18 рис., 11 табл., 24 источника.

МЕЛКИЕ МЛЕКОПИТАЮЩИЕ, ГРЫЗУНЫ, ЗЕМЛЕРОЙКОВЫЕ, ПОЛЕВКИ, МЫШИНЫЕ, ЛЕСНЫЕ БИОТОПЫ, ВИДОВОЙ СОСТАВ, ЧИСЛЕННОСТЬ, КОЛЕБАНИЯ ЧИСЛЕННОСТИ, ДИНАМИКА.

Объект исследования: мелкие млекопитающие лесных биотопов.

Цель работы: на основе собранных материалов представить характеристику видовой состава и численности мелких млекопитающих лесных биотопов бассейна реки Западная Березина.

Методы исследования: методика ловушко-линий с использованием ловушек Геро.

За все годы исследований (2013-2022) в лесных биотопах было отработано 1975 ловушко-суток и отловлено 300 экземпляров 7 видов мелких млекопитающих, относящихся к отрядам Грызуны (Rodentia) и Насекомоядные (Insectivora), среди которых *Clethrionomys glareolus*, *Apodemus flavicollis*, *Apodemus agrarius*, *Mus musculus*, *Sorex araneus*, *Sorex minutus*, *Sorex caecutiens*.

Наиболее многочисленными видами оказались *Clethrionomys glareolus* и *Apodemus flavicollis*, которые являются типичными обитателями лесных фитоценозов. *Clethrionomys glareolus* встречался во всех типах лесных массивов, а также являлся доминантным видом на 5 биотопах из 7 исследованных. Максимальная численность наблюдалась в 2016 году в ельнике и составила 29,4 особей на 100 ловушко-суток. На остальных же двух биотопах доминантным видом являлся *Apodemus flavicollis*. Наиболее высокая численность отмечена в 2021 году на вырубке соснового леса и составила 20,0 особей на 100 ловушко-суток. Самыми малочисленными видами оказались *Mus musculus* и *Sorex caecutiens*, встречающиеся в обловах единожды в сосняке чернично-мшистом.

РЭФЕРАТ

Дыпломная праца 45 с., 18 мал., 11 табл., 24 крыніцы.

ДРОБНЫЯ МЛЕКАКОРМЯЧЫЯ, ГРЫЗУНЫ, ЗЕМЛЯРОЙКАВЫЯ, ПАЛЁЎКІ, МЫШЫНЫЯ, ЛЯСНЫЯ БІЯТОПЫ, ВІДАВЫ СКЛАД, КОЛЬКАСЦЬ, ВАГАННІ КОЛЬКАСЦІ, ДЫНАМІКА.

Аб'ект даследавання: дробныя млекакормячыя лясных біятопаў.

Мэта працы: на аснове сабраных матэрыялаў уявіць характарыстыку відавоча складу і колькасці дробных млекакормячых лясных біятопаў басейна ракі Заходня Бярэзіна.

Метады даследавання: метадыка пастак-ліній з выкарыстаннем пастак Геро.

За ўсе гады даследаванняў (2013-2022) у лясных біятопах было апрацавана 1100 пастка-сутак і адлоўлена 300 асобін 7 відаў дробных наземных млекакормячых, якія адносяцца да атрадаў Грызуны (Rodentia) і Насякомаедныя (Insectivora), сярод якіх *Clethrionomys glareolus*, *Apodemus flavicollis*, *Apodemus agrarius*, *Mus musculus*, *Sorex araneus*, *Sorex minutus*, *Sorex caecutiens*.

Найболей шматлікімі відамі аказаліся *Clethrionomys glareolus* і *Apodemus flavicollis*, якія з'яўляюцца тыповымі насельнікамі лясных фітацэнозаў. *Clethrionomys glareolus* сустракаўся ва ўсіх тыпах лясных масіваў, а таксама з'яўляўся дамінантным відам на 5 біятопах з 7 даследаваных. Максімальная колькасць назіралася ў 2016 годзе ў ельніку і склала 29,4 асобней на 100 пастка-сутак. На іншых жа двух біятопах дамінантным відам з'яўляўся *Apodemus flavicollis*. Найболей высокая колькасць адзначана ў 2021 годзе на лядзе хваёвага лесу і склала 20,0 асобін на 100 пастка-сутак. Самымі малалікімі відамі аказаліся *Sorex caecutiens* і *Mus musculus*, сустраканыя ў абловах аднойчы ў хвойніку чарнічна-імшыстым .

ABSTRACT

Thesis 45 p., 18 fig., 11 tables, 24 sources.

SMALL MAMMALS, RODENTIA, SORICIDAE, MICROTIDAE, MURIDAE, FOREST BIOTOPES, SPECIES COMPOSITION, ABUNDANCE, POPULATION FLUCTUATIONS, DYNAMICS OF POPULATIONS.

Object of research: small mammals of forest biotopes.

Aim of work: based on the collected materials to present the characteristics of the species composition and abundance of small mammals of forest biotopes of the Western Berezina River basin.

Methods of investigation: trap-line technique method using Hero traps.

For all the years of research (2013-2022), 1975 trap-days were worked out in forest biotopes and 300 specimens of 7 species of small mammals belonging to the orders Rodents (Rodentia) and Insectivores (Insectivora) were caught, among them were the following: *Clethrionomys glareolus*, *Apodemus flavicollis*, *Apodemus agrarius*, *Mus musculus*, *Sorex araneus*, *Sorex minutus*, *Sorex caecutiens*.

The most numerous species were *Clethrionomys glareolus* and *Apodemus flavicollis*, which are typical inhabitants of forest phytocenoses. *Clethrionomys glareolus* was found in all types of woodlands, and was also the dominant species in 5 biotopes out of 7 studied. The maximum number was observed in 2016 in the spruce forest and amounted to 29,4 individuals per 100 trap-days. On the other two biotopes, the dominant species was *Apodemus flavicollis*. The highest number was noted in 2021 at the felling of a pine forest and amounted to 20,0 individuals per 100 trap-days. The smallest in number were *Mus musculus* and the *Sorex caecutiens*, which were found in the catches once in the blueberry-mossy pine forest.